

Yttrande vattenremiss

Vi har idag ett bra samarbete inom kommunen när det gäller en helhetsyn på åtgärder för bättre vattenkvalitet.

Framgångsfaktor i miljöprojektet har varit att det har fokuserats på att integrera lantbrukarens lokala kunskap om marken och att det har funnits en flexibilitet vid utförande av åtgärder. Lantbrukarna har haft ett stort deltagande redan från början med de individuella gårdsbesöken där de studerade kartor och tillsammans gjorde SWOT-analyser över lantbrukarens "problemområden" i fältet. Under projektets gång har projektledaren haft en kontinuerlig kontakt med var och en där man tillsammans har diskuterat fram val av miljöåtgärder och det har gjorts många besök ute i fält. Tidskrävande pappersarbete, höga kostnader och samarbetssvårigheter med myndigheter har varit några av de hinder de stött på då de tidigare försökt göra miljöåtgärder. Nu har de istället haft en person att vända sig till som driver projektet och är ansvarig för pappersarbete och delfinansiering, lantbrukarna kan istället lägga fokus på genomförandet av åtgärderna och har inte behövt lägga tid till att "jaga fram" pengar som en lantbrukare uttryckte det- åtgärdsarbetet har kunnat påbörjas med en gång.

Ytterligare en framgångsfaktor har varit att många åtgärder har kunnat fokuseras på ett litet avrinningsområde med ett fåtal lantbrukare vilket har underlättat åtgärdsarbetet. Genom att fokusera på ett litet område har de kunnat mäta effekten och de har redan kunnat se en tydlig effekt av de åtgärder som gjorts; dels har vattnet blivit klarare, dels har lantbrukarna fått jämnare skördar. Som en lantbrukare uttryckte det "det bästa är att sitta ute i fält och se att det blir bättre-jag har aldrig haft så bra skördar och så klart vatten som nu". Att ta del av de mätserier som gjorts och visar på resultat ser de också som positivt. Den kanske allra viktigaste framgångsfaktorn i projektet har varit det goda samtalsklimatet-att det har funnits en bra grund att stå på med bra grannsämja och kommunikationsförmåga.

Samtliga intervjuade lantbrukare framhåller en önskan om ett helhetsgrepp på miljön i lantbruket där man arbetar mer lokalt- helst ser de att det finns någon på varje kommun som är ansvarig för detta. Idag uppfattar de istället att myndigheter har ett tunnelseende som lägger stort fokus på detaljer och att det används termer, begrepp, modeller och kartor vars innebörd kan vara svår att förstå och koppla till den egna marken. Då lantbrukare är praktiker och tänker och ser på vattnet annorlunda än en teoretiker är det viktigt att ha förståelse för varandras perspektiv och att som en av de intervjuade citerade "prata med bönder på bönders vis och lärda män på latin". De efterfrågar istället ett lokalt tänk i vattenförvaltningen; det är för den enskilde lantbrukaren svårt att relatera övergödningsproblematiken i Östersjön till den egna marken och vill att lantbrukarens egna kunskap om marken, som inte finns med på kartor, tas med i det framtida vattenvårdsarbetet. Slutligen påpekas det viktiga i att det finns en långsiktighet i åtgärdsarbetet och att projekten drivs tills de blir självgående, helst att de pågår under en hel växtföljd.

Strukturkalkning är en av de bättre miljöåtgärderna inom jordbruket på lerjord, men det behövs intresserade lantbrukare för genomförandet och expertkunskap för att ge maximal effekt av åtgärden. Att tvinga alla att strukturkalka kommer inte att ge ett bra resultat. Risken är att effekten uteblir, strukturkalkning kräver engagemang och kunskap för att ge effekt, det är inte bara att sprida ut kalken och tro att det ger effekt. En medellantbrukare kan strukturkalka ca 20 ha/år.

Detta krävs för maximal effekt av strukturkalkning

- Väl fungerande dränering
- Ler som strukturkalken kan reagera med
- Undvik regn vid inblandningen
- Bra inblandning av strukturkalken
- Hög marktemperatur
- En bra markstruktur

Slutsatser

Sammanfattning av de framgångsfaktorer som lokala miljöprojekt ger genom samverkan med lantbruket i miljöarbete:

- Det måste finnas en konkret målbild där fokus ligger både på produktionsnyttan och miljön.
- Satsa på minimalt med byråkrati så det blir en smidig process från planerande till genomförande av åtgärder.
- Tillåt flexibilitet i utförandet av åtgärder och låt lantbrukaren själv komma med åtgärdsförslag.
- Fokusera många åtgärder i ett litet område med ett fåtal lantbrukare för att möjliggöra en tydlig effekt både i vattnet och ute i fältet.
- Det är viktigt med en god samarbetsförmåga och kommunikation mellan alla parter och att det genomförs många besök ute i fält där man tillsammans diskuterar fram utförandet av åtgärder.

Långsiktigheten i projekten är viktig och bör helst pågå under en hel växtföljd för att optimera valet av rätt åtgärd på rätt plats vid rätt tidpunkt.